Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2023-0000084685

Datum
13 februari 2023

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
[redacted]
afgestemd met J&V.

Bijlage(n)
2

Aan Stas BZK
Van CZW/DS

nota

1. Nota Kamerbrief stand van zaken AI-Verdrag Raad van Europa

Aanleiding
U heeft de Kamer toegezegd informatie te sturen over de planning en de stand van zaken rond de onderhandelingen over het AI-verdrag van de Raad van Europa.

Geadviseerd besluit
Instemmen met de inhoud van de brief en met verzending ervan naar de Kamer.

Kern
Met deze brief zendt u de Kamer:

- De 'nulversie' van het (kader)verdrag on artificial intelligence, human rights, democracy and the rule of law. Dat is de net openbaar gemaakte tekst op basis waarvan de onderhandelingen in Straatsburg plaatsvinden.

- Informatie over het onderhandelingsproces en de planning ervan. In januari en februari vonden bijeenkomsten plaats over minder controversiële onderwerpen (zoals de slotbepalingen en de preambule), en in april en juni vinden de volgende inhoudelijke bijeenkomsten plaats. In september moeten de onderhandelingen afgerond zijn.

- Informatie over de rol van de EU bij de onderhandelingen en de afloop van de mandaatdiscussie. De EU is primair verantwoordelijk voor de onderhandelingen nu, maar de lidstaten houden wel spreekrecht, en ze houden zeggenschap over nationale bevoegdheden zoals nationale veiligheid.

- Informatie over de inhoudelijke inzet. Die is gekoppeld aan wat in EU verband geregeld is, maar wel met het NL accent op mensenrechten. Onze inzet is dus vergelijkbaar met wat we in EU verband willen, met een nadrukkelijkere focus op menselijke waarborgen en rechtsbescherming.

Toelichting
De Kamer is in september 2022 kort geïnformeerd over het AI verdrag. Veel informatie over het verdrag en de onderhandelingen was toen óf niet openbaar óf nog onduidelijk.

Pas eind 2022 is in EU verband een besluit genomen over het mandaat voor de EU, en onze inzet bij dit verdrag is daarvan afhankelijk omdat het iets zegt over de ruimte en manier die er is voor lidstaten om invloed uit te oefenen op de onderhandelingen. Omdat de EU een mandaat heeft om te onderhandelen, zal de inzet voor een deel afhankelijk zijn van wat in EU verband op dit onderwerp wordt geregeld. Dat weten we mogelijk pas later in 2023, omdat in de EU de onderhandelingen over de AI verordening nog lopen. Het EP verwacht in maart/april een positie te kiezen, en dan moeten de Raad, EP (en Commissie) er samen nog uitkomen. De tekst van de CAI is abstracter dan de gedetailleerde AI regels van de EU. Dat betekent dat we er als EU voor proberen te zorgen dat de systematiek en het algemene karakter van de regels van de CAI conventie aansluit bij de systematiek van de EU verordening. Voor artikelen met meer detail betekent dat in de praktijk dat de EU een onderhandelingsvoorbehoud moet maken. Dat kan de onderhandelingen over het AI verdrag dus vertragen.

Daarnaast zijn de werkmethoden van de Committee On Artificial Intelligence (CAI) pas in januari 2023 aangenomen, omdat de CAI daarin rekening moest houden met de EU. Het heeft voor de CAI namelijk weinig zin om controversiële onderwerpen eerst op de agenda te zetten als de EU landen nog geen positie in kunnen nemen. Controversiëlere onderwerpen zijn vooruit geschoven naar april en juni omdat er dan mogelijk (iets) meer bekend is over de EU positie.

Het streven van de Raad van Europa is om in september de onderhandelingen in CAI af te ronden. Er staat nog veel op de agenda, en er moet nog veel besloten worden voor die tijd.

Politieke context
De Kamer heeft gevraagd om meer informatie over de onderhandelingen en de planning. U heeft de Kamer daarnaast uitgenodigd om een technische briefing te organiseren over dit onderwerp. Het secretariaat van de CAI heeft ons laten weten mee te zullen/kunnen werken aan zo'n briefing.

Strategie
Voor de CAI bijeenkomsten bereidt de EU een eigen onderhandelingsinzet voor die zij met de lidstaten afstemt. NL heeft een eigen inzet die zij dus bij de EU inbrengt, en vervolgens bij de CAI kan inbrengen. Daarbij is afgesproken dat de inzet van EU-lidstaten geen afbreuk kan doen aan de EU inzet.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief Raad van Europa Verdrag over AI, mensenrechten, democratie en de rechtsstaat	
2	Nulversie RvE Verdrag AI, mensenrechten, democratie en de rechtsstaat (Engels)	